

9. Kleppin K. (1998), Fehler und Fehlerkorrektur. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt
10. Thaler E. (2012), Englisch unterrichten - Fachdidaktik, 1. Auflage, Cornelsen

Олена Стрілюк

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
Università degli Studi di Bari Aldo Moro.

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ: НА ШЛЯХУ ДО СПІВПРАЦІ МІЖ НАЦІОНАЛЬНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА ТА УНІВЕРСИТЕТОМ ІМЕНІ АЛЬДО МОРО В М. БАРІ, ІТАЛІЯ (Università degli studi di Bari Aldo Moro)

Міжнародна академічна мобільність є важливим елементом у євроінтеграційних прагненнях України. Проблемою розвитку міжнародної академічної мобільності та міжнародної співпраці у сфері освіти і науки, зокрема участі України у Болонському процесі та участі нашої держави в міжнародних освітніх програмах і проєктах, займається велика кількість європейських і вітчизняних учених, дослідників у сфері освіти і науки, права тощо [1-3]. Ця тема є також важливою для керівництва, адміністрації вищих навчальних закладів.

12 серпня 2015 р. Кабінет Міністрів України затвердив постанову [№ 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»](#) [4]. Згідно Закону України «Про вищу освіту»: академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами [5].

Цілі академічної мобільності: інтеграція України в Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір; обмін передовими практиками та досвідом у сферах освіти і науки; модернізація системи освіти; цифровізація навчання та управління; підвищення якості освіти та ефективності наукових досліджень; підвищення конкурентоспроможності освітньо-наукової спільноти України; розвиток професійних навичок та особистісних якостей учасників академічної мобільності; поглиблення співробітництва з міжнародними партнерами у сферах освіти і науки; підтримка соціальних, економічних, культурних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами.

Завданнями учасників академічної мобільності є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, професійної майстерності;

- отримання міжнародного досвіду провадження викладацької, наукової, науково-технічної діяльності та доступу до європейської та світової дослідницької інфраструктури;
- реалізація спільних наукових, науково-технічних та/або освітніх проєктів;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами;
- популяризація української мови, культури, поглиблення знань про культуру інших країн.

Також варто звернути увагу на такі ключові аспекти Положення, як: надання права на участь у програмах академічної мобільності всім учасникам освітнього процесу; чітке визначення видів і форм академічної мобільності; закріплення принципу перезарахування отриманих кредитів на основі Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), зокрема шляхом порівняння змісту навчальних програм, а не назв курсів; збереження місця навчання та стипендії для студентів та місця роботи для працівників ВНЗ, котрі беруть участь у програмах академічної мобільності [6].

Звернемо увагу, які переваги надає академічна мобільність для здобувачів освіти:

- культурний діалог;
- розширення кругозору;
- набуття нових унікальних професійних навичок;
- удосконалення навичок володіння іноземними мовами.

Для викладачів і науковців:

- підвищення кваліфікації в контексті глобальних трендів розвитку науки;
- залучення до кращих світових практик;
- професійний діалог;
- підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Серед особливостей академічної мобільності в Україні варто відзначити: можливість залученості всіх учасників освітнього процесу – науковців, студентів, здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук, а також, зокрема, надання соціальних гарантій. Для викладачів зберігається виплата заробітних плат під час стажування за кордоном, передбачено право врегульовувати інші умови академічної мобільності в окремій угоді між ВНЗ з одного боку та викладачами з іншого [6].

Академічна мобільність – один із критеріїв якості вищої освіти. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, забезпечуючи високу якість освітніх послуг, має приділяти особливу увагу питанню здійснення академічної мобільності.

Надзвичайно позитивні враження залишилися від стажування та роботи в якості запрошеного дослідника в **Università degli studi di Bari Aldo Moro (Італія, Барі)** [7]. Університет Барі Альдо Моро, розташований у південній Італії, вважається одним із найпрестижніших у регіоні, а також одним із найкрупніших університетів Італії, в якому навчається близько 60 000 студентів. Університет

був названий на честь одного зі своїх найвідоміших студентів, державного діяча Альдо Моро [8]. Моро кілька років викладав кримінальне право в університеті Барі.

Під час візиту (стажування тривало протягом двох місяців) досліднику гарантувалось: робоче місце, доступ до комп'ютерної бази університету, доступ до університетських бібліотек. Умови праці були комфортні та сприятливі.

Можна було ознайомитись зі структурними підрозділами Університету, особливостями організації навчального процесу, особливостями викладання окремих дисциплін, поспостерігати за проведенням пар колегами.

Цікаво було дізнатись про роботу науково-дослідних установ, міжвузівських центрів, центрів передового досвіду (Центр інновацій та розвитку, Центр сталого розвитку тощо). Особливе значення для Університету має його міжнародна діяльність, налагодження наукових зв'язків. Університет Барі Альдо Моро має численні угоди про співпрацю з європейськими та американськими університетами, угоди про співпрацю з деякими університетами КНР. Університет Барі також є місцем розташування Консорціуму середземноморських університетів (CUM), створеного в 1983 році і визнаного ЮНЕСКО неурядовою наднаціональною організацією, до якої наразі належать 158 університетів з усіх країн басейну.

Університет Барі також є засновником і мажоритарним акціонером Науково-технологічного парку Технополіс «Новус Ортус» (Tecnopolis-CSATA Novus Ortus), створеного в 1987 р. шляхом перетворення Центру досліджень і застосування передових технологій (CSATA), розташованого недалеко від Валенцано, який відомий і цінується не тільки на національному, а й на міжнародному рівні та підписав Велику Хартію Університетів (Magna Charta Universitatum) [9].

Окрім власне проведення дослідження за темою наукових інтересів, була надана можливість долучитися до викладання курсу лекцій з української мови та української культури. Зараз особливо важливо розповідати молодому поколінню європейців про Україну, сприяти розумінню іноземцями української культури, ідентичності, суспільства. Був наданий чудовий шанс популяризувати українську мову, українську культуру, а водночас і поглиблювати власні знання про італійську мову та культуру. Це також можливість випробувати себе щодо адаптаційних можливостей до викладання в іншій системі організації вищої освіти та проживання в іншій країні.

Було взято участь у заході «Ukraina di ieri, Ukraina di oggi» (Україна вчора, Україна сьогодні), за організацію якого варто особливо подякувати італійським колегам. Було надано можливість виступити перед широким загалом з розповіддю про місто Чернігів, його історію, про Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Мова йшла про життя чернігівців до 24 лютого 2022 р., про життя в облозі та після неї. Це була розмова про місто-герой та його нескорених мешканців.

За результатами проведеного протягом двох місяців дослідження в Університеті Барі Альдо Моро плануються публікації у наукових виданнях, участь у міжнародних конференціях. Також обговорено напрями можливого подальшого співробітництва в освітньо-наукових проєктах.

Важливим кроком має стати угода про академічну співпрацю між університетами. Сторони прагнуть визначити форми співробітництва в галузях викладання, наукових досліджень, управління та культури, які сприятимуть розвитку та зміцненню дружніх зв'язків між двома навчальними закладами та двома країнами на основі принципів рівності та взаємної вигоди. Визначаються шляхи майбутньої співпраці та програмні напрямки співробітництва тощо.

Активний розвиток інтернаціоналізації університету залишається важливою стратегічною ціллю. Він передбачає розвиток партнерств, моніторинг і контроль рівня активності за укладеними міжнародними договорами, підвищення рейтингу університету за рахунок успішної міжнародної діяльності, розширення її географії.

Очевидно, що академічна мобільність є важливим фактором міжнародної співпраці у сфері освіти і науки, у процесі інтеграції та інтернаціоналізації у сучасному світі. Ці принципи закріплені у основоположних документах Болонського процесу та у Положеннях Міністерства освіти і науки України. Академічна мобільність має низку переваг. Проте, варто також звернути увагу на ті проблеми та питання, які ускладнюють можливість викладання та стажування за кордоном, в першу чергу, в європейських вищих навчальних закладах. Це, зокрема, проблема вільного володіння учасниками освітнього процесу іноземною мовою, фінансові витрати. Тим не менше, варто прагнути до вирішення цих питань, розробки чіткого Положення університету про академічну мобільність, до збільшення кількості програм обміну студентів та стажування викладачів НУЧК імені Т. Г. Шевченка за допомогою двосторонніх угод з іноземними партнерами. Також варто посилити роботу з пошуку можливостей для участі здобувачів освіти та викладачів у міжнародних освітніх програмах, і безпосередньо щодо розповсюдження інформації про можливість участі у міжнародних проєктах.

Джерела та література:

1. Бака С. Основні елементи академічної мобільності в країнах ЄС та інших країнах. *Освітні аналітика України*. 2017. Вип. 1. С. 117–127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/educanalukr_2017_1_13
2. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. К.: НТУУ «КПІ», 2006. 544 с.
3. Калінічева Г. І. Академічна мобільність як складова європейського простору вищої освіти. *Вища освіта України*. Додаток 4, том 1 (19). 2010.

- Тематичний випуск Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. 576 с.
4. Про затвердження Порядку реалізації права на академічну мобільність. Кабінет Міністрів України. Постанова від 12 серпня 2015 р. № 579. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#Text>
  5. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
  6. Академічна мобільність. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/osvita-za-kordonom/akademichna-mobilnist>
  7. Università degli Studi di Bari Aldo Moro. URL: <https://www.uniba.it/en>
  8. Craveri P. Dizionario Biografico degli Italiani. 2012. Vol. 77. URL: https://www.treccani.it/enciclopedia/aldo-moro_%28Dizionario-Biografico%29/
  9. Magna Charta Universitatum. URL: <https://www.magna-charta.org/magna-charta-universitatum/mcu-1988>

Вячеслав Ціватий

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МІЖКУЛЬТУРНИЙ КОУЧИНГ ТА ІСТОРИЧНА ДИДАКТИКА ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІЗ ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ І МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИЙ, ОСВІТНЬО-ДИПЛОМАТИЧНИЙ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ДИСКУРСИ)

В умовах трансформації сучасної моделі підготовки здобувача вищої освіти, як відповідь на нові загрози й виклики мондіалізованого світу, актуалізувалося питання формування міжкультурної комунікативної компетенції здобувачів вищої освіти засобами інноваційних педагогічних технологій. Важливою і обов'язковою умовою підготовки та елементом освітньої моделі закладів вищої освіти має стати питання інституціонального розвитку міжкультурної комунікативної компетентності випускників закладів вищої освіти (ЗВО) [1, с. 337-363].

Це питання є особливо актуальним – для інноваційної моделі підготовки істориків, міжнародників і філологів. В умовах нової парадигми практикоорієнтованої спрямованості освітнього процесу на формування компетентного професіонала, здатного до ефективної діяльності на рівні світових стандартів та вимог до професії – освіта та дидактика мають мати особливий, інноваційний характер розвитку.

Одним із способів оновлення освітньої моделі та модернізації освіти є застосування сучасних педагогічних технологій у процесі навчання. Це означає,